

Orla Lehmanns tale ved dyrehavefesten for Slesvigerne

Taler

Orla Lehmann
Medlem af Landstinget

Dato

5. september 1865

Sted

Dyrehaven, Klampenborg

Omstændigheder

Lehmanns egen indledning: Et af de faa lyse Øjeblikke i den lange mørke Tid, som fulgte ovenpaa Freden, var Slesvigernes Besøg i Kjøbenhavn i September 1865. De fra Moderlandet løsrevne danske Slesvigeres trofaste Fædrelandskjærlighed, som intet Øjeblik havde fornægtet sig, havde hos dem fremkaldt det Ønske, ved et talrigt Besøg i det danske Riges Hovedstad og den danske Aands Hovedsæde at aflægge et Vidnesbyrd om deres danske Sind og urokkelige Tro paa Gjenforening, som dengang ikke kunde støtte sig til noget folkeretligt Løfte. Med den hurtige og hemmelige Forstaaelse, som Undertrykkelsen lærer Folkene, vare Aftalerne og Forberedelserne trufne, og den 2den Septbr. afsejlede 2200 Slesvigerne af alle Samfunds klasser, baade Mænd og kvinder, paa 6 dertil lejede Dampskibe fra Sønderborg, Haderslev, Aabenraa og Flens borg gennem Svendborg Sund til Korsør, hvorfra de med 3 Extratog afgik til Kjøbenhavn. Her havde Kommunalbestyrelsen stillet sig i Spidsen for deres Modtagelse, men ligesom Udgifterne til de offentlige Festligheder øjeblikkeligen i rigeligt Maal tilvejebragtes ved private Sammenskud, saaledes kappedes Hovedstadens Indvaanere om at modtage de kjære Gjæster i deres Huse og Familier, hvor de vare Gjenstand for en ligesaa hjertelig som festlig Omsorg. Alt vidnede om, at Kjøbenhavn, som i hine Dage var smykket i sin bedste Højtidsdragt, og det danske Folks Brodersind, der overalt kom dem imøde, har gjort et uudsletteligt Indtryk paa Slesvigerne, som til Gjengjæld meddelte os den tillids fulde Fortrøstning, der besjælede dem selv. For Europa var denne storslaaede Demonstration, hvis uforstyrrede Udførelse vistnok kun skyldes den Omstændighed, at den foretoges midt under det Interregnum, som Overenskomsten i Gastein medførte, et uigjendriveligt Bevis paa, at her var begaaet en Uret, som krævede Oprensning. Blandt de offentlige Festligheder indtog Farten til Dyrehaven den første Plads. I det dejligste Sommervejrdrog et uoverseeligt Tog med Faner og Musikkorps fra Klampenborgs Jernbanestation til den Mindesten, som næved Eremitagen er oprejst til Minde om Slesvigernes Besøg i 1861. Her talte Professor Clausen og Biskop Grundtvig. Derpaa beværtedes 4250 Personer under et paa Klampenborgs Terrain oprejst Kæmpetelt, under Sang og Taler, indtil en straalende Maane sent ud paa Aftenen lyste den talløse Mængde hjem. Det var ved denne Banket, jeg havde Ordet.

Fædrelandet.

Mine Venner!

Naar vi elske vort Fædreland, saa vil det ikke blot sige, at vi glædes over vore frugtbare Marker og skygge fulde Skove og vort dejlige Hav, men det vil tillige og fornemmeligen sige, at vi elske det Folk, vi tilhøre, som Bladene tilhøre det Træ, der bærer og nærer dem. Det vil sige, at vi føle vort Folks Hjertebanke ogsaa i vort Bryst, og at vi leve og aande i vort Folks Tanke, saaledes som den har

sin Rod i dets historiske Fortid og sit Udtryk i dets Sprog og Literatur, i dets Sæder og Love.

Der ligger en stor Styrke og Fred deri, at Folket og Staten ere Eet; thi det er Folket, som i Staten skal finde det Personlighedens Præg, der hjemler det sin Plads i det store Folkesamfund, og den indre Orden, hvori det udfolder sit eget Væsens Indhold.

Den Lykke, at Folket og Staten ere Eet, har Danmark i lange Tider ikke kjendt. Den Stat, som vi tog i Arv fra vore Fædre, omslattede Mange, der tænkte og følte og talte anderledes end vi, og saaledes tilhørte et andet Folk. Derfor var Staten svag, og derfor kunde hverken Traktater eller Forfatninger holde den sammen. Men den Stat, som de seneste Tildragelser have beredet os, den udelukker Mange, der tænke og føle og tale som vi, og saaledes tilhøre vort Folk. Var ikke det Sidste, da maatte vi kunne finde os i det Første; thi da var Danmark ikke blevet svagere, ved at blive mindre. Da vare hos os Folket og Staten blevne til Eet. Men nu er Danmark blevet baade svagere og mindre; thi det er ikke blot Staten, men Folket, som er blevet lemlæstet.

Det er alvorlige Betragtninger, disse sørgelige Tildragelser maa fremkalde; de blande Vemod selv i vore Fester. Dog vil jeg ikke dvæle herved, fordi dette ikke kan føre til Noget. Kun vil jeg bede Dem, som ville dømme om vor Krigsførelse og om vore nuværende Tilstande, om at dømme mildt. Kræfternes Misforhold var saa overvældende, at det maatte lamme den Kamp, som vi dog i alt Fald vovede at optage, og Lemlæstelsen var saa voldsom, at Folket nødvendigvis maa være sygt. Sagen selv maa vi henstille til Gud, hvis stærke Haand leder Folkenes Skæbne som Bækkenes Vande. Kun han kan vække Europas i Velværets blode Arme indslumrede Samvittighed. Kun til ham kunne vi sætte vor Lid: thi han er ikke blot Hjem søgelsens, men ogsaa Oprejsningens Gud.

Eet kunne vi dog gjøre selv, og det er, at vi i onde, som i gode Dage holde sammen i trofast Kjærlighed, og med ydmygt Taalmod bie paa Herrens Stund. Det Broderbaand, som den fælles Nationalitet knytter imellem os, kan ingen Krig og ingen Fred sønderrive. Det er ikke først den politiske Forening, som har gjort Italie nerne til eet Folk – det vare de ogsaa i den politiske Sondersplittelses, i Udlændighedens Aarhundreder. Ei heller ophøre vi Danske at være eet Folk, om vi end for tiden tilhøre tvende Stater. De Slesvigere, som ere danske og ville være det, vedblive ikke blot at være Danske, men det er paa en Maade først

Krigen, som fra danske Slesvigere har gjort dem til Danske. Det ere de nu i fuldere Betydning og med dybere Bevidsthed end nogensinde før; thi Prøvelsens Ild har Magt til at rense Hjertet og til at staalhærde Villien.

Om Slesvigernes danske Brodersind er dette deres Besøg i den danske Hovedstad et høittalende Vidnesbyrd, som vil blive hørt og forstaaet langt udover vort Lands Grændser. Jeg haaber, at de herfra ville hjem bringe en ny Forvisning om, at det er et ærligt dansk Broderhjerte, som her slaar dem imøde. Saa lad os da forny Loftet om i onde som i gode Dage at holde sammen i trofast Kjærlighed og med ydmygt Taalmod at bie paa Herrens Stund, idet vi med hinanden tomme et Bæger for vort fælles danske Fædreland.

Kilde

Carl Ploug: 1873. Orla Lehmanns efterladte skrifter. Bd. 4. København: Gyldendal.

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

Festtale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/orla-lehmanns-tale-ved-dyrehavefesten-for-slesvigerne>